

Konsensusväitteet

Wahba al-Zuhaili

Lähde: *Usul al-Fiqh al-Islami*

© 2009 Rashid Hämäläinen

Lakikoulukuntien kirjoja lukeva huomaa usein, kuinka juristit todistavat jonkin esittämänsä kannan käyttämällä sanaa konsensus. Saatamme todeta koulukuntien säännösten eriävän jossain asiassa, ja samalla kuitenkin nähdä jokaisen koulukunnan väittävän oman imamin kannasta asiaan olevan konsensus. Tästä syystä konsensuksesta on tullut jotain hyvin yleistä. Opettaja Abu Ishaq al-Isfarajini sanoi: ”Tiedämme yli 20 000 asiasta olevan konsensus.”¹ Onko tällainen väittäminen sitten oikein, ja onko kyseessä todella se konsensus, joka katsotaan kolmanneksi Islamilaisen lain lähteeksi – se on toinen asia. Onko kysymys todella siitä konsensuksesta, joka erottuu muihin tieteisiin liittyvistä konsensuksista siinä, että se on suojattu erheeltä? Mitä yhteistä myöskään on näillä oppineiden sanoilla ja sillä lakiteorian oppineiston enemmistön kannalla, että konsensus on kiistämätön todiste, jonka kiistävä syyllistyy epäuskoon?

Totuus onkin, ettei näitä lainopillisia konsensusia tule pitää virallisina ennen varmistamista ja eri mahdollisuuksien pohtimista. Voi hyvinkin olla, että sanalla konsensus tarkoitetaan vain enemmistön yksimielisyyttä eikä suinkaan kaikkien, tai sitten vain neljän koulukunnan imamien yksimielisyyttä. Se saattaa myös tarkoittaa kirjoittajan oman koulukunnan oppineiston yksimielisyyttä, tai sitten konsensuksen välittäjä ei vain tiedä erimielisyyden olevan olemassa. Useimmiten kyseessä on yhden koulukunnan sisäinen konsensus.

Kaikki tämä ja lisää kehottaa meitä ottamaan selvää siitä, mitä konsensus todella on arabiankielessä ja Islamin laissa. Mikä on sen asema todisteena, millaisiin lajeihin se voidaan jakaa ja mihin se perustuu? Voiko se todella tapahtua, ja jos voi, niin millä edellytyksillä?

(Lisää: lue Ibn ‘Uthaiminin teksti aiheesta)

¹ *Fawatih al-Rahamut sharh Musallam al-Thubut*